Military Caring Sciences
Volume 11, Issue 1, Spring 2024 (Serial Number: 39)
Original Article

The General Health of Nursing Students in a Military University in the Post-Covid Pandemic Era

Ahmadi.M[1]
Afaghi.E[2]
Farsi.Z[3]
Taghaee.F[4]

1- BSc in Nursing, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2 -MSc in Critical Care Nursing, instructor, Critical Care Nursing Department, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

3- Ph.D.in Nursing, Professor, Research and Ph.D. Nursing Departments, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

*4-(*Corresponding Author), Ph.D. Student in Nursing, Instructor, Pediatric Nursing Department, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran, Email: ftaghaee@yahoo.com*

Abstract

Introduction: The COVID pandemic imposed very adverse and irreparable effects on human societies. Meanwhile, nursing students as the future personnel of healthcare centers were facing a lot of stress on the front line of pandemics and epidemics, and maintaining their physical and mental health affects the way of providing health services and ultimately the satisfaction of patients

Objective: The present study aimed to assess the general health of nursing students in a military university in the post-covid era.

Materials and Methods: This descriptive-analytical cross-sectional study was conducted in 2022-23 a military nursing school in Tehran, Iran, involving 130 undergraduate nursing students recruited through a census method. Data were gathered using an individual characteristics questionnaire and the General Health Questionnaire (GHQ-28), then analyzed with SPSS software (version 14) using descriptive and analytical statistics, including Pearson's test, Fisher's exact test, and chi-square.

Results: Most students reported moderate levels of physical complaints (57.7%), sleep disorders (49.6%), and social functioning (64.6%), while their depression levels were within the healthy range (53.8%). There were no statistically significant differences in the general health levels based on academic semester (P=0.121) or marital status (P=0.261). However, female students had a better overall health status compared to male students (40% vs. 60%, P=0.004).

Conclusion: The COVID-19 pandemic negatively impacted the health of many, including nursing students. Assessing their health can offer valuable insights for authorities to enhance their well-being by improving the educational environment, organizing health promotion workshops, and providing counseling

Keywords: General Health, Nursing, Pandemic, Post COVID, Student

Ahmadi M, Afaghi E, Farsi Z, Taghaee F. The General Health of Nursing Students in a Military University in the Post-Covid Pandemic Era. Military Caring Sciences. 2024; 11 (1). 23-30.
Submission: 24/06/2023 Revised: 07/11/2023 Accepted: 11/11/2023 Published: 29/03/2024

بررسی سلامت عمومی دانشجویان پرستاری دانشگاه منتخب نظامی در دوران پس از پاندمی کووید

مهدی احمدی[۱]، عفت آفاقی[۲]، زهرا فارسی[۳]، فرزانه تقئی[۴]

چکیده

مقدمه: پاندمی کووید اثرات بسیار نامطلوب و جبران‌ناپذیری به جوامع انسانی تحمیل نمود. در این میان دانشجویان پرستاری به‌عنوان پرسنل آینده مراکز بهداشتی و درمانی در خط مقدم پاندمی‌ها و اپیدمی‌ها با استرس‌های زیادی مواجه بودند و حفظ سلامت جسمی و روانی آن‌ها بر نحوه ارائه خدمات سلامتی و نهایتاً رضایت بیماران تأثیرگذار است.

هدف: پژوهش حاضر با هدف تعیین سلامت عمومی دانشجویان پرستاری یکی از دانشگاه‌های نظامی در دوران پساکرونا یا پس از پاندمی کووید انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی (توصیفی- تحلیلی) در سال ۱۴۰۱ در یک دانشکده پرستاری نظامی در تهران، ایران انجام شد. ۱۳۰ دانشجویان کارشناسی پرستاری به صورت تمام شمار وارد مطالعه شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه مشخصات فردی و پرسشنامه سلامت عمومی ۲۸ گویه ای (GHQ-28) جمع‌آوری شد و با نرم افزار SPSS نسخه ۱۴ با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی (آزمون پیرسون، آزمون دقیق فیشر و کای اسکوئر) تحلیل شد.

یافته‌ها: ۶۵/۴ درصد دانشجویان نمره کلی سلامت عمومی بالاتر از ۲۳ کسب کردند. وضعیت سلامت بیشتر دانشجویان در ابعاد شکایات جسمانی (۵۷/۷ درصد)، اضطراب و خواب (۴۹/۶ درصد) و اختلال عملکرد اجتماعی (۶۴/۶ درصد) در حد متوسط بود و در بعد افسردگی بیشتر دانشجویان (۵۳/۸ درصد) در محدوده سالم بودند. سطح سلامت عمومی دانشجویان بر حسب ترم تحصیلی (P= ۰/۱۲۱) و وضعیت تأهل (P= ۰/۲۶۱) تفاوت معنی‌داری نداشت. ولی دانشجویان دختر (۴۰ درصد) در مقایسه با پسران (۶۰ درصد) از سلامت عمومی بهتری برخوردار بودند (P= ۰/۰۰۴).

نتیجه‌گیری: بررسی سلامت عمومی دانشجویان پرستاری می‌تواند اطلاعات مفیدی را در اختیار مسئولین ذی‌ربط قرار دهد تا با بررسی و اصلاح محیط آموزشی، برگزاری کارگاه‌های ارتقاء سلامت و ارائه مشاوره به دانشجویان گام مهمی را در راستای بهبود سلامت عمومی آنان بردارند.

کلمات کلیدی: پاندمی، پرستاری، پسا کرونا، دانشجو، سلامت عمومی

مجله علوم مراقبتی نظامی سال یازدهم ■ شماره۱ ■ بهار ۱۴۰۳ ■ شماره مسلسل ۳۹ ■ صفحات ۳۰-۲۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۰۳
تاریخ ویرایش: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۲۰
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۱/۱۰

مقدمه

سلامتی از نیازهای بنیادی است که در زندگی انسان نقش اساسی دارد. طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی سلامتی به معنای داشتن رفاه کامل فیزیکی، روانی، اجتماعی و چیزی فراتر از نبود ناخوشی و نقص اندام است و چند بعد را در برمی‌گیرد. به بیان دیگر سلامتی دارای ابعاد مختلف جسمی، روانی، اجتماعی، شغلی و عاطفی است که لازم است در تعریف آن تمامی این ابعاد در نظر گرفته شود (۱). سلامت جسمی در حقیقت کارکرد صحیح ارگان‌های بدن و هماهنگی مطلوب بین آن‌ها است (۲، ۳). معمول‌ترین بعد سلامتی، بعد جسمی سلامت است که در

۱ - کارشناس پرستاری، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران
۲- کارشناس ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه، مربی، گروه پرستاری مراقبت‌های ویژه، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران
۳ - دکترای تخصصی پرستاری، استاد، گروه دکترای پرستاری و معاون پژوهش، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران
۴ - دانشجوی دکترای تخصصی پرستاری، مربی، گروه پرستاری کودکان، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران (*نویسنده مسئول)، آدرس الکترونیک: ftaghaee@yahoo.com

گذشـــته فقط این بعد را در نظر می‌گرفتند، ولی با گذشت زمان و ارتقاء علم و رســـیدن به ســـطح قابل‌قبولی از سلامت جسمی و مقاومت نســـبت به بیماری‌ها، بشـــر به ابعاد دیگر سلامتی مثل بعد روان نیز توجه نموده‌اســـت (۴). ســـلامت روان تنها نداشتن بیماری روانی نیست. برخورداری از حس خوب، توان انجام کارها به بهترین شـــکل، دلگرم بودن به خـــود، گنجایش رقابت با خود، به فعلیت رساندن توانایی‌ها و استعدادهای بالقوه، رفتار متناسب و قدرت ســـازگاری با شـــرایط محیطی و داشتن واکنش مناسب در برابـــر ســـختی‌ها و حوادث زندگی از مصادیـــق برخورداری از ســـطح مطلوبی از سلامت روان هســـتند (۵). نکته حائز اهمیت تأثیرگذاری بعد روانی سلامت بر روی بعد جسمانی است. بسیاری از بیماری‌هـــای روانی نظیر تنش و افســـردگی بر روی ســـلامت جســـمانی تأثیر گذارنـــد و ارتباط دوطرفه‌ای بیـــن بیماری‌های روانی و جســـمی وجود دارد. در نتیجه سلامت روان، لازمه‌ی یک زندگی سودبخش، قابل قبول و نتیجه‌دار است. محافظت کردن از سلامت روان مانند سلامت جسم ضروری است و باید به این بعد از سلامت نیز توجه نمود (۶). سازمان بهداشت جهانی تأکید دارد هیچ‌یک از ابعاد سلامتی بر دیگری اولویت ندارد (۷).

پاندمی کووید اســـترس و فشار روانی زیادی را بر همه‌ی انسان‌ها تحمیـــل نمود که تأثیر آن بر ســـلامت جســـمی و روانی افراد را نمی‌توان نادیده گرفت. با افزایش شـــمار مبتلایان به این بیماری و قدرت ســـرایت بالای این ویـــروس، تمامی کشـــورها در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، دیپلماتیکی، نظامی و بهداشتی با چالش‌هایی مواجه شـــدند (۶). ترس از ابتلا و عدم معالجـــه قطعی بیماران، باعث بروز عوارض روانی از جمله بدخلقی، تحریک‌پذیری افراطی همراه با ناراحتی زودهنگام، عصبانیت و بی‌صبری، کاهش تمرکز، دل‌مردگی، حالت ســـستی و بی حســـی و نهایتاً اختلال استرس پس از سانحه به‌صورت ترس و اضطراب فراگیر در بین مردم شد (۶، ۸). یکـــی از رایج‌ترین راهکارها برای جلوگیری از گســـترش بیماری‌های واگیردار قرنطینـــه و محدودیت‌های رفت‌وآمد افراد در دوران پاندمـــی کووید بود؛ اما باید این نکته را مدنظر داشـــت که قرنطینه‌های طولانی مدت با احساسات ناخوشایند مثل علائم اســـترس پس از سانحه، درجات شدید پرخاشگری، احساس تنها ماندن و سبک زندگی‌های کم تحرک همراه است و سلامت روان را تهدید می‌کند که دانشـــجویان نیز از این قاعده مســـتثنا نبوده و در دوران قرنطینه اســـترس و اضطراب بســـیار بالایی را تجربه کردنـــد (۹). با توجه به اینکه پاندمی کووید به دلیل تأثیر عواملی مثل افزایش سطح استرس افراد، تشدید مشکلات اقتصادی، عدم یا کاهش آموزش حضوری، انطباق دشـــوار دانشـــجویان با فضای جدید آموزشی و تغییر نحوه آموزش، سلامت عمومی دانشجویان را تحت تأثیر قرار داد، بررسی وضعیت سلامت عمومی دانشجویان در عصر جدید و با شـــروع دوران پساکرونا ضروری می باشد. نظر به آنچه گفته شـــد و با توجه به اینکه دوران دانشجویی، در حالت عادی و به خودی خود دوران پر چالشی برای دانشجویان است و در دوران پاندمی کووید به دلیل تأثیر عواملی مثل افزایش سطح اســـترس افراد، تشدید مشکلات اقتصادی، عدم یا کاهش آموزش حضوری، انطباق دشـــوار دانشـــجویان با فضای جدید آموزشی و تغییر نحوه آموزش، سلامت عمومی دانشجویان را تحت تأثیر قرار داد، این امر توجه ویژه مســـئولین دانشگاه‌ها به وضعیت سلامت عمومی دانشجویان را می‌طلبد؛ همچنین از آنجایی که پرستاران بیش‌ترین تعداد نیروی کادر درمانی را تشکیل می‌دهند و وضعیت سلامت آنها به طور مســـتقیم با جان انسان‌ها سروکار دارد، پس باید به ســـلامت عمومی دانشجویان پرستاری که پرستاران آینده محیط‌های درمانی هستند، توجه ویژه‌ای نمود تا بتوان شاهد ارائه خدمـــات باکیفیت از جانب آن‌ها در آینده بود. از آنجایی که طبق بررسی‌های انجام شده توسط پژوهشگران اطلاعات جامع‌تری در مورد وضعیت ســـلامت عمومی که ابعاد وسیعی را در بر می‌گیرد در دســـترس نمی‌باشد ما را بر آن داشت تا مطالعه‌ای با اطلاعات جامع‌تـــر انجام دهیم تا اطلاعات مفیدی را در اختیار مســـئولان آموزشی دانشـــگاه‌ها برای بهبود محیط آموزشی و کاهش عوامل اســـترس‌زا، قرار دهد. همچنین با برگزاری کارگاه‌های آموزشـــی مدیریت اســـترس و توصیه‌هایی به دانشـــجویان در زمینه عوامل مؤثر بر ســـلامت عمومـــی در دوران پس از پاندمـــی کووید ۱۹، گامی مهم در جهت ارتقای سلامت عمومی دانشجویان پرستاری برداریم. لذا، مطالعه حاضر با هدف تعیین وضعیت سلامت عمومی دانشجویان پرستاری در یکی از دانشگاه‌های نظامی در دوران پس از پاندمی کووید ۱۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه مقطعی (توصیفی- تحلیلی) در نیمسال تحصیلی دوم

۱۴۰۱-۱۴۰۰ در یک دانشکده پرستاری یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی نظامی در تهران انجام شد. ۱۳۰ دانشجوی کارشناسی پرستاری که در ترم‌های تحصیلی ۴، ۶، ۷ و ۸ بودند، به روش تمام شماری مورد مطالعه قرار گرفتند و هیچ‌یک از آنان از مطالعه خارج نشدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل عدم سابقه‌ی ابتلا به بیماری جسمی و روانی مزمن، اعتیاد و یا وقوع حادثه‌ی استرس‌زا در ۶ ماه اخیر بود. معیارهای خروج از مطالعه تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها بود. لازم به ذکر است که کلیه‌ی داوطلبینی که قصد ورود به این دانشگاه را دارند در بدو ورود از نظر جسمی و روانی مورد معاینه کامل قرار می‌گیرند و صرفاً افرادی اجازه ورود به این دانشگاه را دارند که علاوه بر کسب نمره قبولی در کنکور سراسری، از سلامت کامل جسمی و روانی هم برخوردار باشند. پژوهشگر پس از اخذ مجوزهای مورد نیاز از مسئولین محیط پژوهش هدف مطالعه را برای دانشجویان توضیح داد و رضایت آگاهانه کتبی از آنان اخذ نمود. پس از ارائه توضیحات لازم توسط پژوهشگر به دانشجویان در خصوص نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها، دانشجویان پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند. ابزار مطالعه شامل پرسشنامه اطلاعات فردی (سن، جنس، وضعیت تأهل و ترم تحصیلی) و پرسشنامه‌ی سلامت عمومی ۲۸ گویه ای (28-General Health Questionnaire) بود. این پرسشنامه توسط گلدبرگ و هیلر (Goldberg and Hiller) در سال ۱۹۷۹ طراحی گردید (۱۱). این پرسشنامه دارای چهار زیر مقیاس است که هر زیر مقیاس هفت گویه دارد. زیر مقیاس‌های مذکور عبارتند از: شکایات جسمانی (گویه‌های ۱ تا ۷)، اضطراب و خواب (گویه‌های ۸ تا ۱۴)، اختلال عملکرد اجتماعی (گویه‌های ۱۵ تا ۲۱) و افسردگی (گویه‌های ۲۲ تا ۲۸). هر گویه دارای ۴ گزینه است و به روش لیکرت (۳-۰ صفر مربوط به گزینه خیر و ۳ مربوط به گزینه خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شود. در هر زیرمقیاس نمرات ۱۴-۲۱ به‌عنوان اختلالات شدید، ۷-۱۳ نشان‌دهنده‌ی مشکلات متوسط و نمره‌ی کمتر از ۶ نشان‌دهنده‌ی وضعیت سالم است (۱۲). در هر زیر مقیاس اگر نمره بیشتر باشد، بیانگر شدت بیشتر افسردگی، اضطراب، شکایات جسمانی یا اختلال در عملکرد اجتماعی است و هرچه نمره کل پرسشنامه بیشتر باشد، مؤید سلامت عمومی کمتر است. جهت بررسی سلامت عمومی افراد از نقطه برش ۲۳ در کل ابزار و نقطه برش ۶ برای هر یک از زیرمقیاس ها استفاده می‌شود. بدین ترتیب، نمره ۲۳-۰ به‌عنوان وضعیت مطلوب سلامت و بالاتر از ۲۳ به‌عنوان سطح سلامت نامطلوب در نظر گرفته می‌شود (۱۶). روایی و پایایی این ابزار توسط سازنده ابزار مورد تایید قرار گرفته است (۱۳). همچنین در مطالعه‌ای که در ایران انجام شده ضریب آلفای کرونباخ در محدوده‌ای از ۰/۸۲ تا ۰/۸۶ برای زیرمقیاس‌های این ابزار گزارش شده است (۱۴، ۱۵).

این مطالعه به تصویب کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه محیط پژوهش IR.AJAUMS.REC.۱۴۰۱,۱۵۵ رسید. در این مطالعه تلاش شد مفاد اخلاقی مورد نیاز در انجام پژوهش‌ها رعایت گردد. به طور مثال، قبل از دادن پرسشنامه‌ها به شرکت‌کنندگان، ابتدا در مورد هدف از اجرای پژوهش به آن‌ها توضیح داده و در مورد ملاحظات اخلاقی شامل عدم اجبار و داوطلبانه بودن شرکت در پژوهش و نیز محرمانه ماندن اطلاعات شخصی دانشجویان و عدم استفاده از این اطلاعات در جهت منافع شخصی به آن‌ها اطمینان خاطر داده شد. همه دانشجویان می‌توانستند هر زمان که بخواهند از مطالعه خارج شوند و خروج آن‌ها از مطالعه تأثیری بر روند تحصیلی آنان نداشت. همچنین پژوهشگران خود را ملزم به رعایت مفاد اخلاق در پژوهش کمیته اخلاق نشر (Committee on Publication Ethics) نمودند.

جهت تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه ۱۴ استفاده شد. از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد) و تحلیلی (آزمون پیرسون، آزمون دقیق فیشر و کای اسکوئر) جهت تحلیل داده‌ها استفاده شد. سطح معنی‌داری $P<0/05$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

میانگین سن دانشجویان ۱/۱۱±۲۱/۳۶ (۱۹ تا ۲۴ سال) بود. اکثر دانشجویان (۶۰ درصد) پسر و مجرد (۸۷/۷ درصد) بودند و نیمی از آنان در ترم چهار تحصیلی مشغول به تحصیل بودند (جدول ۱).

جدول ۱- توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان پرستاری بر حسب متغیرهای فردی

متغیر		فراوانی (درصد)
جنسیت	دختر	۵۲ (۴۰)
	پسر	۷۸ (۶۰)
وضعیت تأهل	مجرد	۱۱۴ (۸۷/۷)
	متأهل	۱۶ (۱۲/۳)
ترم تحصیلی	۴	۶۵ (۵۰)
	۶	۳۱ (۲۳/۸)
	۷	۲۱ (۱۶/۲)
	۸	۱۳ (۱۰)

یافته‌ها نشـــان داد که ۶۵/۴ درصد دانشجویان نمره بالاتر از ۲۳ کسب کردند که نشـــان‌دهنده‌ی وضعیت نامطلوب سلامتی آن‌ها بود (جدول ۲).

جدول ۲- توزیع فراوانی مطلق و نســـبی واحدهای مورد پژوهش بر حسب وضعیت سلامت و اختلال سلامت

متغیر	فراوانی	درصد
سلامت	۴۵	۳۴/۶
اختلال سلامت	۸۵	۶۵/۴

همچنین وضعیت ســـلامت بیشتر دانشـــجویان در ابعاد شکایات جســـمانی، اضطراب و خواب و اختلال عملکرد اجتماعی در حد متوســـط بود و در بعد افسردگی بیشـــتر دانشجویان در محدوده سالم بودند (جدول ۳).

جدول ۳- توزیع فراوانی مطلق و نسبی سطح سلامت دانشجویان پرستاری بر حسب ابعاد سلامت عمومی

ابعاد سلامت عمومی	سالم (کمتر از ۶) فراوانی (درصد)	متوسط (۷-۱۳) فراوانی (درصد)	شدید (۱۴-۲۱) فراوانی (درصد)
شکایات جسمانی	۴۱(۳۱/۵)	۷۵ (۵۷/۷)	۱۴ (۱۰/۸)
اضطراب و خواب	۴۹(۳۷/۳)	۶۱ (۴۹/۶)	۲۰ (۱۵/۴)
اختلال عملکرد اجتماعی	۳۴(۲۶/۲)	۸۴ (۶۴/۶)	۱۲ (۹/۲)
افسردگی	۷۰(۵۳/۸)	۴۶ (۳۵/۴)	۱۴ (۱۰/۸)
نمره کل سلامت عمومی	سلامت مطلوب: ۴۵(۳۴/۶)	نیاز به بررسی بیشتر وضعیت سلامت: ۸۵(۶۵/۴)	

آزمون کای اسکوئر نشان داد که سطح سلامت عمومی دانشجویان در ترم‌های تحصیلی مختلف تفاوت معنی‌داری نداشـــت (۰/۱۲۱ =P). طبق آزمون همبســـتگی پیرسون ســـطح سلامت عمومی دانشجویان با ســـن آنان ارتباط معنی‌داری نداشت (۰/۳۰ =P). آزمون دقیق فیشـــر نیز نشـــان داد که ســـطح ســـلامت عمومی دانشـــجویان متأهل و مجرد تفاوت معنی‌داری نداشـــت (۰/۲۶۱ =P). ولی آزمون دقیق فیشر در قسمت جنسیت مبین این نکته بود که دانشـــجویان دختر در مقابل دانشـــجویان پســـر از سطح سلامت بهتری برخوردار بودند (۰/۰۰۴ =P)، (جدول ۴).

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه با هدف تعیین وضعیت ســـلامت عمومی دانشجویان پرســـتاری در دوران پـــس از پاندمـــی کووید ۱۹ انجام گرفت. یافته‌های پژوهش نشـــان داد وضعیت سلامت بیشتر دانشجویان در ابعاد شکایات جســـمانی، اضطراب و خواب و اختلال عملکرد اجتماعی در حد متوسط بود و در بعد افسردگی بیشتر دانشجویان در محدوده ســـالم بودند. نتایج ایـــن مطالعه با تعدادی از مطالعه داخلی و خارجی دیگر همســـو می‌باشـــد. به طور مثال، رحمانی و همکاران گزارش نمودند که پاندمی کووید بر ســـلامت عمومی دانشجویان کارشناسی پرستاری اثر منفی داشت (۱۶). مولیادی (Mulyadi) و همکاران گزارش نمودند دانشـــجویان پرســـتاری در طول همه‌گیری کووید افســـردگی، ترس، اضطراب، استرس و اختلالات خواب را تجربه نمودند (۱۷).

یافته‌هـــای مطالعـــه‌ی حاضر نشـــان داد وضعیت ســـلامت اکثر دانشـــجویان پرستاری در ســـه بعد شکایات جســـمانی، اختلال عملکرد اجتماعی و اضطراب و خواب در ســـطح متوسط بود و از نظر ســـطح افسردگی در محدوده سالم بودند. در این راستا، گس (Gas) و همکارانـــش در طی همه‌گیری کووید ۱۹ کیفیت خواب

جدول ۴- ارتباط وضعیت سلامت عمومی دانشجویان پرستاری با متغیرهای فردی

متغیر		فراوانی (درصد) مطلوب	فراوانی (درصد) نامطلوب	نوع آزمون مقدار آماره سطح معنی‌داری
جنسیت	زن	۲۶ (۵۷/۸)	۲۶ (۳۰/۶)	آزمون دقیق فیشر
	مرد	۱۹ (۴۲/۲)	۵۹ (۶۹/۴)	P=۰/۰۰۴
وضعیت تأهل	مجرد	۴۲ (۹۳/۳)	۷۲ (۸۴/۷)	آزمون دقیق فیشر
	متأهل	۳ (۶/۷)	۱۳ (۱۵/۳)	P=۰/۲۶۱
ترم تحصیلی		ترم ۴ ۲۳ (۵۱/۱) ۴۲ (۴۹/۴)		آزمون کای اسکوئر Value= ۵/۸۲۲ df= ۳ P= ۰/۱۲۱
	ترم ۶	۱۵ (۳۳/۳)	۱۶ (۱۸/۸)	
	ترم ۷	۵ (۱۱/۱)	۱۶ (۱۸/۸)	
	ترم ۸	۲ (۴/۴)	۱۱ (۱۲/۹)	

و اضطراب، افسردگی و سطح استرس دانشجویان دندانپزشکی ترکیه را مورد بررسی قرار دادند. پژوهشگران مذکور گزارش نمودند که سطح اضطراب و استرس و افسردگی دانشجویان افزایش و کیفیت خواب دانشجویان کاهش یافت (۱۸). در مقابل، برزو و همکاران گزارش نمودند که حدود ۶۰ درصد دانشجویان پرستاری در آبادان طی پاندمی کووید علائم افسردگی را تجربه نمودند (۱۹). این اختلاف می‌تواند به این دلیل باشد که مطالعات فوق در دوران همه‌گیری انجام شد، در حالی که مطالعه حاضر در دوران پسا کرونا انجام شد که تا حدود زیادی از میزان تنش‌های وارده به افراد کاسته شده بود.

این مطالعه نشان داد که دختران از سلامت عمومی بالاتری نسبت به پسران برخوردار بودند. این یافته‌ها با نتایج مطالعه احمدآبادی و همکاران که به بررسی نقش تفاوت جنسیتی دانشجویان در سلامت عمومی- اجتماعی و اضطراب کرونا در دوران پاندمی کرونا پرداخته بودند، (۲۰) هم‌راستا بود. در مقابل، نتایج دو مطالعه‌ی عبدالله نژاد و همکاران که به بررسی تأثیر نگرانی‌های کووید ۱۹ بر سلامت روان دانشجویان ورزشکار به تفکیک جنسیت (۲۱) پرداخته بودند و مکدونوف (McDonough) و همکاران که به بررسی نقش جنسیت در سلامت افراد خانواده‌های کشور کانادا پرداخته بودند (۲۲) با یافته‌های مطالعه‌ی حاضر همسو نبود. زمان نمونه‌گیری، تفاوت در جامعه‌ی آماری و محیط نمونه‌گیری مطالعات می‌تواند دلیل این اختلاف باشد.

در این مطالعه سطح سلامت عمومی دانشجویان مجرد و متأهل تفاوت معنی‌داری نداشت که با نتایج مطالعه‌ی توکلی زاده و همکار (۲۳) هم‌راستا می‌باشد. در مقابل، در مطالعه‌ی روزبهانی و همکاران دانشجویان متأهل رشته‌های علوم پزشکی در مقایسه با افراد مجرد، در بعد کارکرد اجتماعی وضعیت بهتری داشتند و در سایر ابعاد مربوط به سلامت عمومی نتایج مشابهی داشتند (۲۴). دلیل این تفاوت می‌تواند در حجم نمونه، زمان و مکان انجام مطالعات باشد.

از محدودیت‌های این مطالعه عدم بررسی عوامل تأثیرگذار بر سلامت عمومی دانشجویان و استفاده از پرسشنامه خوداظهاری بود. لذا، پیشنهاد می‌شود مطالعات دیگری در سایر دانشگاه‌ها و بر روی دانشجویان سایر رشته‌های علوم پزشکی نیز در دوران پسا کرونا انجام شود و نتایج مورد مقایسه قرار گیرد. همچنین علاوه بر بررسی سلامت عمومی دانشجویان، عوامل تأثیرگذار بر سلامت آن‌ها نیز بررسی شود.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی آجا است که در تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۷ با کد ۹۷۰۰۲۱۱۳ به ثبت رسیده است و تحت حمایت‌های مادی این دانشگاه انجام شده است. نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از زحمات مسئولین محترم محیط پژوهش و همچنین دانشجویان شرکت‌کننده در

ایـــن مطالعه که مـــا را در انجام این طرح یاری نمودند تشـــکر و قدردانی نمایند.

تضاد منافع

بدین وسیله نویسندگان این مقاله تصریح می‌نمایند که هیچ گونه تضاد منافعی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

References

1. World Health Organization. Constitution of the World Health Organisation 1946. Availablefrom: http://apps.who.int/gb/bd/PDF/ bd47/EN/constitution.
2. Hatami H, Razavi S, Eftekhar H, Majlesi F, Sayed Nozadi M, Parizadeh M. Comprehensive book of public health. Tehran: Arjemand Publications. 2007: 45-7. (Persian)
3. Tohidinezhad F, Khorsand A, Zakavi SR, Rezvani R, Zarei-Ghanavati S, Abrishami M, et al. The burden and predisposing factors of non-communicable diseases in Mashhad University of Medical Sciences personnel: A prospective 15-year organizational cohort study protocol and baseline assessment. BMC Public Health. 2020; 20(1): 1-15. DOI: 10.1186/s12889-020-09704-3 PMID: 33138802 PMCID: PMC7607841
4. Kaviani H, Khaghanizade M. The relationship between burnout and mental health among nurses. Tehran University Medical Journal TUMS Publications. 2007; 65(6): 65-75. (Persian)
5. Asadi M, Adarvishi S, Mahmoodi M, Fayazi S, Ghasemi DehCheshmeh M. Relationship between mental health and demographic factors in nursing students. Journal of Health and Care. 2014; 16(3): 79-88. (Persian)
6. Shadmehr M, Ramak N, Sangani A. The role of perceived mental stress in the health of suspected cases of COVID-19. Journal of Military Medicine. 2020; 22(2): 115-21. (Persian) DOI:10.30491/JMM.22.2.115
7. Soleimanizadeh L, Soleimanizadeh F, Javadi M, Abaszadeh A. Association between mental health and educational stressful factors among students of Razi Nursing and Midwifery School in Kerman education in medical sciences. 2011;11(3): 200-9. (Persian)
8. Yaghobyan M, Salmeh F, Yaghobi T. Effect of mentorship program on the stressors in the nursing students during their clinical practice. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2008; 18(66): 42-50. (Persian)
9. Khodabakhshi-koolaee A. Living in home quarantine: analyzing psychological experiences of college students during Covid-19 pandemic. Journal of Military Medicine. 2020; 2(22):130. (Persian) DOI:10.30491/JMM.22.2.130
10. Rad Saadati M, Mashhadi F, Akbarzadeh H, Mohseni F, Aghaei S, Haddadsamani F. Evaluation of mental health status of nursing students of the islamic Azad University, Sari, Iran, during the covid-19 pandemic in winter 2019. Journal of Health Research in Community. 2021;7(1): 25-36. (Persian) URL: file:///C:/Users/n.feyzi/Downloads/j-health-r-v7n1p25-fa.pdf
11. Goldberg DP. User's guide to the General Health Questionnaire. Windsor. 1988.
12. Azarmi S, Baniyaghoobi F, Farsi Z, Safshekan S, SHarififar ST. Investigation of the general health status of health care workers involved in disaster relief in the Kermanshah earthquake, in the west of Iran. Military Caring Sciences Journal. 2022; 9(1): 35-44. (Persian) DOI: 10.52547/mcs.9.1.35
13. Taghavi S. Validity and reliability of the general health questionnaire (ghq-28) in college students of shiraz university. Journal of psychology. 2002; 5(4): 381-98. (Persian) URL: https://www.researchgate.net/publication/256840200_Validity_ane_Reliability_of_the_General_Health_Questionnaire_GHQ-28_in_College_Students_of_Shiraz_University
14. Dalir Z, Mazloom S, Hassan Abadi H. The Examination of Mental Health Status of Nursing and Midwifery Students of Mashad of University of Medical Sciences. Journal of Mashhad School of Nursing and Midwifery. 2003; 16(5): 79-86. (Persian) URL: https://www.magiran.com/paper/306604/the-examination-of-mental-health-status-of-nursing-and-midwifery-students-of-mashhad-university-of-medical-sciences-2003?lang=en
15. Namdar Areshtanab H, Ebrahimi H, Sahebi Hagh M, Arshadi Bostanabad M. Mental health and its relationship with academic progress in nursing and midwifery students. Iranian Journal of Medical Education. 2013; 13(2): 146-52. (Persian) URL: https://ijme.mui.ac.ir/article-1-2275-en.pdf
16. Rahmani F, Firouzbakht M, Rahmani N, Alipour AH. Investigating the relationship between angxiety of COVID-19 and general health of Nursing student of Babil azad university in 2020-2021: A descriptive-correlational study. Nursing And Midwifery Journal.2022; 20(3): 210-9. (Persian) DOI:10.52547/unmf.20.3.210
17. Mulyadi M, Tonapa SI, Luneto S, Lin W-T, Lee B-O. Prevalence of mental health problems and sleep disturbances in nursing students during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. Nurse Educ Pract. 2021; 57: 103228. DOI:10.1016/j.nepr.2021.103228 PMID: 34653783 PMCID: PMC8496961
18. Gas S, Eksi Ozsoy H, Cesur Aydın K. The association between sleep quality, depression, anxiety and stress levels, and temporomandibular joint disorders among Turkish dental students during the COVID-19 pandemic. Cranio. 2023; 41(6): 550-5. DOI:10.1080/08869634.2021.1883364
19. Borzoi T, Tafazoli M, Maghsoudi F, Assadi Hovyzian S. Prevalence of anxiety and depression in abadan nursing students during the COVID-19 epidemic. Journal of Preventive Medicine. 2022; 9(1): 28-37. (Persian) DOI:10.32598/JPM.9.1.2
20. Ahmadabadi S. Comparison of general-social health and

corona-induced anxiety Between active and inactive students in the COVID-19 pandemic. Front Psychiatry. 2021; 12: 798947. DOI:10.3389/fpsyt.2021.798947 PMID: 34992557 PMCID: PMC8724429

21. Abdolahnezhad F, Andam R, Rajabi M. The impact of Covid 19 concerns on the mental health of athlete students with the modifying role of social support in a multi-group analysis by gender. Qom Univ Med Sci J 2021; 15 (3): 198-209. (Persian) DOI:10.52547/qums.15.3.198
22. McDonough P, Walters V. Gender and health: reassessing patterns and explanations. Soc Sci Med. 2001; 52(4): 547-59. DOI: 10.1016/S0277-9536(00)00159-3 PMID: 11206652
23. Tavakolizadeh J, Khodadadi Z. Assessment of mental health among freshmen entering the first semester in Gonabad University of Medical Sciences in 2009-2010. Internal Medicine Today. 2010;16(2):45-51. URL: http://imtj.gmu.ac.ir/article-1-900-en.html
24. Rouzbahani R, Dehghani M. The Relationship between Marital Status and General Health among the Students of Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran, in 2015-2016. Journal of Isfahan Medical School. 2019; 36(505): 1408-14. DOI: 10.22122/JIMS.V36I505.10404